Innehållsförteckning till historik om Kungaporträtten

	sid
Förord	2
Porträtt och texter	4
Teckningar över Landstingssalen	47
Källor och litteratur	51
Ägandeförhållanden Malmö stad-Knutsgillet	52

Bok52_sidor.indd 1 2011-05-30 12:22:35

Förord

I Malmö Rådhus hänger en unik samling av kungaporträtt som inleds med Knut den Helige och Valdemar Atterdag och slutar med Carl XVI Gustaf. Stadens borgmästare och styrelse var i många hundra år nära lierad med Sankt Knutsgillet och dessutom Knutsbröder. Både staden och gillet har beställt kungaporträtt, såsom man än idag kan se på t ex ambassader. Kanske var det på kungens uppdrag som väggarna smyckades och måhända fanns samma porträtt i de danska rådhusen men har av lycklig slump blivit bevarade i Malmö i och med övergången till Sverige.

Årtal för Knut den heliges porträtt känner vi inte, även om vi kan misstänka att det är 1600-talet, men i övrigt är de äldsta porträtten beställda 1607 som utsmyckning av Rådhussalen. Knutsgillet i sin tur har anskaffat eller som gåva fått flera porträtt i samband med att kungligheterna blivit intagna i gillet. Gillet äger drygt hälften av kungaporträtten, övriga tillhör Malmö stad. Eftersom porträtten omfattar danska och svenska kungar i nästan tusen år har de intresse. Detta speciellt som de äldsta porträtten från Valdemar 4. till Frederik 2. bygger på de s k Kronborgtapeterna (se porträtt nr 2), där endast 15 finns bevarade. Gillets protokoll anger också att samtliga kungar efter 1556 utom Christian 4., Karl X Gustaf och Karl XIII varit Knutsmedlemmar.

Samlingen består både av kopior av mera berömda målningar och egna original. Boken är tänkt både för besökande i Rådhuset och gillets medlemmar. Den kommer att läggas ut på gillets egen hemsida (www.stknutmalmo.se).

Sedan 1800-talet har en diskussion förts om vilka tavlor som tillhört gillet respektive staden. Med bifogade utredning, som utgår ifrån befintligt källmaterial och utgiven litteratur, har vi förhoppningsvis kommit till punkt och kan betrakta samlingen som en helhet, ett arv värt att vårda för bägge parter.

De flesta tavlorna hänger i Landstingssalen, men då ordningen inte är kronologisk eller helt klar, finns i slutet av boken salens fyra väggar uppritade med förklaringar om var tavlorna finns uppsatta. Övriga tavlor finns i det närliggande Bernadotterummet, några i en av Tingsrättens salar, en i Kommunfullmäktiges ordföranderum och två på Malmö museer.

Malmö Förskönings- och Planteringsförening har generöst bidragit till den på grund av placering och ljusförhållanden besvärliga fotograferingen, som utförts av Malmö museers fotografer: Jenny Thornell och Johanna Rylander. Knutsbrodern Anders Jarlskog har välvilligt betalt tryckningen. Med tillstånd från Malmö stadsarkiv har layouten utförts av Christher Häger. Sankt Knutsgillets styrelse är djupt tacksam för all denna hjälp.

För Malmö Sankt Knutsgille
Birgit Bender f d stadsarkivarie
Gillets arkivarie/krönikör och matrikelförvaltare

Bok52_sidor.indd 2 2011-05-30 12:22:35

Tusen års Kungaporträtt i Malmö rådhus

Bok52_sidor.indd 3 2011-05-30 12:22:37

1 Knud den Hellige (Knud 4.) ("*Div.* /Divina/ *G.* /Gratia/ *Canvtys, Rex Daniæ*"), född i mitten av 1050-talet, kung av Danmark 1080-1086, son till Sven 2. Estridsen. Under honom syns de första spåren av en kunglig administration, han utfärdade förordningar (särskilt om skatt), gynnade kyrkan, t ex med ett gåvobrev 1085 till Lunds domkyrka. Gjorde flera erövringsfälttåg till England. Flydde efter ett bondeuppror vid Limfjorden och mördades i St Albani kyrka, Odense den 10 juli 1086. Helgonförklarades år 1100 och skrinlades i St Knuts kyrka, domkyrkan, i Odense.

Knut räknas som Knutsgillenas beskyddare (vissa gillen har hans brorson hertig Knut Lavard, dräpt i Haraldsted 7/1 1131, helgonförklarad 1169). På kalkmålerier avbildas han vanligen med kungakrona och svärd.

Porträttet: Okänd konstnär, troligen 1600-talet, med viss bildlikhet till äldre helgonbilder.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 4 2011-05-30 12:22:41

2 Valdemar 4. Atterdag *("Woldemar 3., Christofers 2. Søn. Regerde 35 Aar. Døde på Gorre Anno 1375.* ***Hans Alder*** *70 Aar. Ligger begraffuen i Soer")*, (ca 1320-1375), kung av Danmark 1340-1375, yngste son till Christoffer 2. (Den "riktige" Valdemar 3. Eriksen, regerade endast 1326-1330). Uppvuxen som landsflyktig vid tyska kejsarhovet, lyckades samla det danska riket som till stora delar hade varit bortförpantat, återerövrade/köpte Skåne, Halland, Blekinge och Gotland. Dottern Margrete blev gift med norske kungen Håkon 6.

Porträttet: Ett av 11 kungaporträtt, målade på ekträ 1607 av den tyske konstnären Pieter Hartman, beställda av staden till utsmyckning av den nya Rådhussalen i tillbyggnaden längs Kompanigatan. Hartman har också målat högaltaret i Malmö St Petri kyrka. Som förlaga har han använt vävda gobelänger från Kronborgs slott, de s k Kronborgtapeterna. Frederik 2. beställde 1581 en rad kungaporträtt av den holländske målaren Hans Knieper, som sedan 1578 ansvarat för tapetväveriet på Kronborg slott. Porträtten omvandlades 1581-1585 till vävda tapeter. Av ursprungligen 43 gobelänger finns endast 15 bevarade, 7 hänger på Kronborg slott, resten på Nationalmuseeet i Köpenhamn. Originalet är förlorat.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Malmö stad

Bok52_sidor.indd 5 2011-05-30 12:22:44

3 Margrete 1. (*"Margreta, Woldmars 3. Datter. Regerde Danmarck 37 Aar, Norge 42 Aar, Suerige 24 Aar. Døde aff pestelentzie i sitt egit skiff ved Flenssborig Anno 1412. Hendes Alder 63 Aar. Ligger begraffuen i Roskilde"*), (1353-1412), yngsta dotter till Valdemar 4. Gift 1363 med kung Håkon av Norge. Efter faderns död 1375 blev hennes son Olof kung av Danmark och efter Håkons död, 1380, av Norge, varvid Margrete i praktiken blev regent. Efter Olofs död 1387 utnämnd till "fuldmægtig frue og husbond og det ganske rige Danmarks formynder" och detsamma i Norge kort efter. År 1388 erbjöds hon och övertog makten också i Sverige. Med Kalmarunionen 1397 blev de tre rikena en monarki med fostersonen Erik av Pommern som tronföljare.

Porträttet: Målning av Pieter Hartman 1607 efter Kronborgtapeterna. Originalet är förlorat, en handskrift från ca 1600 med teckning av drottningen är dock bevarad.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Malmö stad

Bok52_sidor.indd 6 2011-05-30 12:22:48

4 Erik 7. av Pommern *("Erich 9. hertog aff Pommern. Regerde 26 Aar. Forlod Riget Anno 1438. Døde vdi Rügenwoldt i hans federne Land Anno 1458.* ***Hans alder*** *70 Aar"*), (f ca 1382-1459) son til hertig Vartislav 7. av Pommern och Margrete 1:s systerdotter Maria af Mecklenburg, vald till kung av Norge 1389, Danmark och Sverige 1396, unionskung 1397, avsatt 1439/41. Margrete hade dock den egentliga makten fram till sin död. Kom i strid om Slesvigska hertigdömet och med hansastäderna. År 1429 införde han Öresundstullen, vilket ledde till Engelbrektsupproret i Sverige. Genom honom fick Malmö stad sitt gripenvapen den 23 april 1437. Han levde 1436-1449 på Gotland och ägnade sig åt sjörövarverksamhet samt byggde ut Visborgs slott till en stark fästning.

Porträttet: Målning av Pieter Hartman 1607 efter Kronborgtapeterna. Tapeten är bevarad.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Malmö stad

Bok52_sidor.indd 7 2011-05-30 12:22:51

5 Christoffer 3. av Bayern *("Christoffer 3., Hertog aff Beiern. Regerde 7 Aar. Döde paa Helsingborg Slaat Anno 1448. Ligger begraffuen i Soer"*), (1416-1448) son av hertig Johann av Pfalz-Neumarkt och Catharina av Pommern (syster till Erik 7.). Blev, efter det att Erik av Pommern avsatts, riksföreståndare 1439, valdes 1440 till dansk kung, följande år till svensk och 1442 till norsk. Riksrådet hade den formella makten men kungen stärkte sin position. Han stadfäste 1442 en ny landslag i Sverige och gav nya privilegier till flera städer, bl a Malmö.

Uppfattningen om Christoffer präglades i lång tid av den svenska Karlskrönikans starkt tendensiösa skildring. Begravd i Roskilde domkyrka (jfr ovan text på porträttet).

Porträttet: Målning av Pieter Hartman 1607 efter Kronborg-tapeterna. Originalet är förlorat.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Malmö stad

Bok52_sidor.indd 8 2011-05-30 12:22:54

6 Christian 1. *("Christianus I. Græfue af Oldenborg. Regerde 33 Aar. Døde paa Københaffuen Slaat Anno 1481.* ***Hans Alder*** *56 Aar. Ligger begraffuen i Roskilde"*), (1426-1481) son av greve Didrik den lyckelige av Oldenburg. Valdes till kung i unionen 1448 (i Danmark detta år, Norge från 1450 och Sverige 1457-1464) efter den barnlöse Christoffer 3. samt äktade hans unga änka Dorothea. Samma år hade Karl Knutsson Bonde lyckats bli vald till kung i Sverige och de följande åren präglades av strider om makten och även om Gotland som kom i danska händer. Karl fördrevs 1457 och Christian valdes till kung även i Sverige. Han lät hylla sonen Hans som tronföljare, begränsa rådets makt och ökade skattetrycket, vilket ledde till svenskt uppror. Han avsattes 1464 och Karl återinsattes. När Karl dog försökte han återta Sverige men besegrades av Sten Sture d ä i slaget vid Brunkeberg 1471. Fick 1474 påvens tillåtelse att inrätta Köpenhamns universitet (upprättat 1479).

Porträttet: Målning av Pieter Hartman 1607 efter Kronborgtapeterna. Tapeten är bevarad, där vänder dock kungen ansiktet åt höger, har spiran till vänster och riksäpplet till höger.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Malmö stad

Bok52_sidor.indd 9 2011-05-30 12:22:58

7 Hans *("Hans, Christians I. Søn. Regerde 31 Aar. Døde i Aalborg Anno 1512.* ***Hans Alder*** *57 Aar. Ligger begraffuen i Othensze.")*, (1455-1513) son till Christian 1. och Dorothea av Brandenburg. Kung av Danmark-Norge 1481 (Norge 1483-)-1513, Sverige 1497-1501 (namn: Johan II). Till en början styrde riksrådet men 1481 övertog Hans makten. För att återfå makten även i Sverige, där riksföreståndaren Sten Sture var ett hinder, gjorde han framgångsrika fälttåg i Sverige och Finland, och kröntes 1497. Men redan efter ett par år bröt sig Sverige åter ur unionen och följande år försökte han förgäves återfå makten. Han främjade handel och sjöfart, förde en borgarvänlig politik, lät lågadliga eller borgerliga få högre ämbeten och sökte splittra högadeln.

Porträttet: Målning av Pieter Hartman 1607 efter Kronborgtapeterna. Tapeten är bevarad.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Malmö stad

Bok52_sidor.indd 10 2011-05-30 12:23:02

8 Christian 2. *("Christiern 2., Hans Søn. Regerde 11 Aar, forlod Riget Anno 1523, bleff fangen Anno 1533. Døde paa Kallunborg Anno 1559. Hans Alder 78 Aar"*), (1481-1559) i Sverige ibland kallad Kristian tyrann, kung av Danmark-Norge 1513-1523, av Sverige 1520-1523, son till kung Hans och Christina av Sachsen. Hans regeringstid dominerades av kampen att återerövra Sverige och han lyckades besegra Sten Sture d y 1520 och inta Stockholm, varefter över 80 av Sten Stures allierade avrättades i "Stockholms blodbad".

Han arbetade för att minska riksrådets makt, stödde städer och borgerskap, skapade nya lagar för köpstäderna, gynnade handel och sjöfart och upprättade bl a ett nordiskt handelskompani. Från flera håll kom dock opposition mot hans politik. I Sverige bekämpade Gustav Vasa honom, det blev öppet krig med hansastäderna och befolkningen klagade över hans krigspolitik. Ett jylländsk uppror 1523 ledde till att han fick fly till Nederländerna. Sverige bröt sig ur unionen 1523, när Gustav Vasa blev kung och i Danmark-Norge efterträddes han av sin farbror Frederik.

I Malmö satt hans myntmästare, senare borgmästare, Jörgen Kock och liksom Köpenhamn var staden kungen trogen och kapitulerade först i januari 1524. I Malmö möttes i augusti 1524 kung Frederik 1. och Gustav Vasa "Malmö recess" och bilade sina tvistigheter, bl a om Gotland och Blekinge. Christian 2. försökte återta makten men misslyckades och resten av sitt liv 1533-1559 tillbringade han i danskt fängelse. Begraven i Odense domkyrka.

Porträttet: Målning av Pieter Hartman 1607 efter Kronoborgtapeterna. Tapeten är bevarad.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Malmö stad

Bok52_sidor.indd 11 2011-05-30 12:23:06

9 Frederik 1. (”*Fredrich I, Christians I. Søn. Regerde 10 Aar. Døde paa Gottrup Anno 1533. Hans Alder 63 Aar. Ligger begraffuen i Slessuig*”), (1471-1533) dansk-norsk kung 1523-1533, Christian 1. yngste son, hertig av Slesvig-Holsten. Vald till kung 1523, fick dock lova att stärka riksrådets makt och bekämpa den begynnande protestantismen, vilken han dock aktivt motarbetade. Han lät införa trosfrihet och Luthers lära predikades redan 1527 i Malmö av Claus Mortensen. Större delen av regeringstiden vistades han på sitt slott i Gottorp. Regeringstiden präglades av oro bland borgare och bönder, inspirerat av den landsflyktige kungen och av Sören Norby, som fått Gotland i förläning av Christian 2. och som hade erövrat Blekinge och Skåne utom Malmö och Helsingborg. Han besegrades dock i ett sjöslag och fördrevs 1526.

Porträttet: Målning av Pieter Hartman 1607 efter Kronborgtapeterna. Tapeten är bevarad.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Malmö stad

Bok52_sidor.indd 12 2011-05-30 12:23:10

10 Christian 3. (”*Christianus 3., Fredrichs I. Søn.Regerde 24 Aar. Døde paa Coldinghuss Anno 1559. Hans Alder 56 Aar. Ligger begraffuen i Roskilde*”), (1503-1559) kung av Danmark-Norge 1534-1559, son till Frederik 1. och Anna av Brandenburg. Växte upp i Holsten och tog starka intryck av lutherdomen, efter faderns död blev han hertig av Slesvig-Holsten. Riksrådet var katolskt och önskade inte honom som kung till skillnad från den lutherskt positiva adeln. Han avslog därför till en början deras anbud men accepterade dock den fynsk-jylländska adelns erbjudande, sedan greve Christoffer av Oldenburg med Lübecks hjälp startat krig ”grevefejden” med syfte att återinsätta Christian 2. Jörgen Kock och Malmö (även Köpenhamn och Aalborg) deltog på Christians 2. sida, varvid staden belägrades men fred mäklades 1536 och Malmöhus fästning, som förstörts under kriget, återuppbyggdes.

Efter krigets slut arbetade kungen för att skapa ramar för samarbete kungamakt-adel. Norge miste sin självständighet och sitt riksråd. Reformationen infördes 1536 och kyrkans gods beslagtogs. Med Sverige slöts en allians 1541 ”Brömsebrotraktaten”.

Porträttet: Målning av Pieter Hartman 1607 efter Kronborgtapeterna. Tapeten är bevarad.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Malmö stad

Bok52_sidor.indd 13 2011-05-30 12:23:13

11 A Frederik electus (*"Fridericvs electus, Princeps Daniæ Norwegiæ et Dux Sleswici Holsatiæ 1554"*), (1534-1588) son till Christian 3. och Dorothea av Sachsen-Lauenburg. Erhöll som tronföljare 1554 Malmöhus som residens och förde där ett stort och glatt hov fram till tronövertagelsen 1559. År 1556 inbjöds han att bli Knutsbroder, tackade ja men var förhindrad att komma och skänkte därför en förgylld silverpokal med lock (förvarad på Malmö museer) till gillet.

Porträttet: Målning av Andreas Kieldsen 1653-1654 på duk, upphängt 1654, okänd förebild.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 14 2011-05-30 12:23:17

11 B Frederik 2. (*”Fredrich 2., Christians 3. Søn. Regerde 29 Aar. Døde paa Anduorskow Anno 1588. Hans Alder 54 Aar. Ligger begraffuen i Roskilde*”), (1534-1588) se porträtt 11 A. Dansk-norsk kung 1559-1588. Förde först en expansiv utrikespolitik och kom i konflikt med Sverige om bl a Tyska ordens länder, som ledde till Nordiska sjuårskriget och slutade med Älvsborgs lösen för svenskarna och en kompromissfred i Stettin 1570, varefter Danmark-Norge blev den dominerande makten. Efter 1570 var hans regering fredlig med strävan att behålla maktpositionen i Östersjön. De efter kriget dåliga finanserna sanerades genom skärpt beskattning, omläggning av Öresundstullen, byte och koncentration av kronans jordagods. Frederik utvecklades till renässansfurste och förde ett festligt hovliv, men gynnade också konst och forskning. Han uppförde Kronborg slott och inredde bl a med Kronborgtapeten (se porträtt nr 2).

Porträttet: Målning av Pieter Hartman 1607 efter Kronborgtapeterna. Tapeten är bevarad.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Malmö stad

Bok52_sidor.indd 15 2011-05-30 12:23:22

12 A Christian 4. (”*Christianus 4., Fredrichs 2. Søn. Bleff fød paa Fredrichsborg Anno 1577. Bleff kronet i Københaffuen Anno 1596. Gud allermechtigeste lød honnem lenge Leffue udi et christeligt oc lyckseligt Regemente. Pinxit Ao 1607*”),(1577-1648) kung av Danmark-Norge från 1588, son till Frederik 2. och Sofia av Mecklenburg. Förde en aktiv handelspolitik, skapade ett starkt försvar, särskilt till sjöss och ville göra Danmark till Nordeuropas mäktigaste stat. Han startade manufakturer, kompanier, anlade städer, t ex Kristianstad, inkallade hantverkare, köpmän och konstnärer. Förutsättningen för hans verksamhet var goda tider för jordbruket, Öresundstullen och den svenska betalningen av Älvsborgs lösen och omkring 1620 var han en av Europas rikaste furstar.

Kalmarkrigen 1611-1613 visade dock att Danmark inte var så starkt som väntat och deltagandet i 30-åriga kriget 1625-1629 för att stärka landets position i Nordtyskland mot Sverige blev ett dyrköpt misslyckande. Ett försök att återta positionen i dansk-svenska kriget 1643-1645 slutade med nederlag och med freden i Brömsebro 1645 avstods Gotland, Ösel, Härjedalen, Jämtland och på trettio år Halland. Han efterlämnade landet i politisk och ekonomisk oreda.

Porträttet: målat av Pieter Hartman 1607.
Plats: Landstingssalen
Ägare: Malmö stad

Bok52_sidor.indd 16 2011-05-30 12:23:24

12 B Christian 4. Densamme (”*Christianus Qvartus Rex Daniæ Norwegiæ et Dux Sleswici Holsatiæ 1605”)*

Porträttet: Stor tavla målad av Andreas Kieldsen 1653-1654 efter ett måleri på Rosenborg slott med anledning av Frederiks 3. upptagning till Knutsbroder 1652.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 17 2011-05-30 12:23:29

13 Anna Cathrine (*"Anna Catharina, Regina Daniæ Norwegæ nata Marchionissa Branpenbvrgensis"),* (1575-1612), dotter till kurfurste Joachim Friederich av Brandenburg, gift 1597 med Christian 4., mor till sex barn, bl a Den utvalde prins (porträtt 15 A-B) och Frederik 3. (porträtt 16 A-B).

Porträttet: Målning, färdigställd 1653-1654 av Andreas Kieldsen efter förlaga på Rosenborg slott.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 18 2011-05-30 12:23:34

14 Ulrik (”*Vlricvs, Hæres Norwegiæ, Dvx Sleswici Holsatiæ 1630*”), (1578-1624), son till Frederik 2. (porträtt 11 A-B), hertig, titulärbiskop i Slesvig stift och Schwerin, länsman i Svavsted amt. Upptogs i Knutsgillet 1615.

Porträttet: Målning av Andreas Kieldsen 1653-1654, uppsatt 1654.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 19 2011-05-30 12:23:38

15 A Christian electus, den utvalde prins (”*Christianvs electvs, Princeps Daniæ Norwegiæ, Dvx Sleswici Holsatiæ 1630*”), (1603-1647) äldste son till Christian 4. och Anna Cathrine av Brandenburg. Blev 1608 vald till tronföljare, uppfostrades som sådan, ledde landet 1625-1627 under faderns krig i Tyskland och i kriget 1644-1645. Var en dålig ledare och levde ett utsvävande liv. Gift 1634 men död barnlös. Upptagen i Knutsgillet 1630.

Porträttet: Stor tavla, målat 1653-1654 av Andreas Kieldsen.
Plats: Malmö museer, Kungens kammare
Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 20 2011-05-30 12:23:44

15 B Christian electus

Porträttet: (”*Christianus electus, Rex Daniæ et Norwegiæ etc; Ætatis VII*”) Christian sju år, målat på duk, utskuret ur en stor helfigursbild. Christian electus valdes som sjuåring till tronföljare år 1610. Okänt när det kom i Knutsgillets ägo, antecknas första gången i gillets inventarium 1773.

Plats: Malmö museer, Riddarsalen

Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 21 2011-05-30 12:23:48

16 A Frederik 3. (”*Fridericvs tertivs, Rex Daniæ Norwegiæ et Dux Sleswici Holsatiæ 1652*”), (1609-1670) dansk-norsk kung 1648-1670, yngre son till Christian 4. och Anna Cathrine. Kandidat till tronen efter broderns död. Motståndet var dock stort i riksrådet, måste, för att bli vald efter faderns död, acceptera en begränsning av makten. Stödd på de ofrälse stånden mot adeln lyckades han dock göra Danmark till arvrike och sig själv till enväldig kung, detta trots det katastrofala kriget mot Sverige, som slutade med Roskilde-freden 1658. Vid den slutliga freden 1660 måste Danmark avstå från Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän.

Frederik hade fått en god utbildning och intresserade sig för teologi och naturvetenskap. Inrikespolitiskt skapade han en administration av kollegier och ersatte länen med amt.

Han blev Knutsbroder 1652 tillsammans med sin drottning och hovfolk.

Porträttet: Stor tavla, målat 1653-1654 av Andreas Kieldsen.
Plats: Landstingssalen
Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 22 2011-05-30 12:23:52

16 B Frederik 3. *("Fridricus Tertius. Rx Daniæ Norwegiæ et Dux Holsteine 1652")*

Porträttet: Kopierat 1756 av Johan Jacob Håål (1719-1770) i samma storlek som de äldre kungaporträtten (Malmö stads räkenskaper 1756).

Plats: Landstingssalen

Ägare: troligen Malmö stad som betalat kopieringen

Bok52_sidor.indd 23 2011-05-30 12:23:55

17 Sophie Amalie *("Sophia Amalia, Regina Daniæ Norwegiæ, nata Dvcissa Brvnswicensis et Lvnebvrgensis 1652")*, (1628-1685) dotter till hertig Georg av Braunschweig-Lüneburg. Gift 1643 med blivande Frederik 3. Önskade del i makten, var makens motsats, utåtriktad, förde ett elegant hovliv. Knutssyster 1652.

Porträttet: Målning av Andreas Kieldsen 1653-1654.
Plats: Landstingssalen
Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 24 2011-05-30 12:23:59

18 Ernst Günther (”*Ernestvs Gvnthervs, Hæres Norwegiæ, Dux Sleswici Holsatiæ 1652*”) (1609-1689), hertig, yngre son till hertig Alexander av Sønderborg, stamfader till Augustenborgska grenen av det Oldenburgska huset. Tjänstgjorde hos Frederik 3., var ofta gäst vid hovet. Fick delar av ön Als i förläning och byggde där gården Augustenborg. Guvernör över Als från 1675. Knutsbroder 1652.

Porträttet: Målning av Andreas Kieldsen 1653-1654.
Plats: Landstingssalen
Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 25 2011-05-30 12:24:04

19 Augusta (”*Augvsta, nata et maritata Ducissa Sleswici Holsatiæ, 1652*”) (1633-1701), dotter till hertig Filip av Slesvig-Holsten-Glücksborg, gift 1651 med sin kusin, hertig Ernst Günther. Knutssyster 1652.

Porträttet: Målning 1653-1654 av Andreas Kieldsen.
Plats: Landstingssalen
Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 26 2011-05-30 12:24:07

20 Karl X Gustav (1622-1660), svensk kung 1654-1660, son till pfalzgreve Johan Kasimir och Karl IX:s dotter Katarina. Deltog i 30-åriga kriget från 1642 och blev generalissimus över de svenska trupperna i Tyskland. Drottning Kristina avvisade hans giftermålsanbud men fick, trots motstånd, honom erkänd som tronföljare. Fick som kung stark position och stärkte statsmakten inte minst finansiellt, bl a genom att påbörja indragning av gårdar som donerats till adeln efter 1632. Fick råd och riksdag till att godkänna ett krig mot Polen, hade till en början framgångar men inte resurser att erövra hela Polen, speciellt som Ryssland 1656 började krig och följande år Danmark. Valde att lämna Polen och tåga mot Danmark, lyckades erövra Jylland och fortsätta på isen över Stora Bält till Själland. Danmark tvingades till freden i Roskilde. Freden ansåg han vara en möjlighet till att få kontroll över Öresund och tullen men läget med Polen, Ryssland, Brandenburg och Österrike som fiender var besvärligt och åter beslöt han anfalla Danmark. Det misslyckades och kriget avbröts på grund av hans död, fred slöts 1660 och en del erövrade områden återlämnades.

Porträttet: Målning av David Klöcker von Ehrenstrahl (1628-1698), inköpt 1706.

Plats: Tingsrätten, sal 4

Ägare: Malmö stad

Bok52_sidor.indd 27 2011-05-30 12:24:11

21 Karl XI (1655-1697), son till Karl X Gustav och Hedvig Eleonora av Holsten Gottorp. Fick en gedigen utbildning. Under omyndighetstiden styrdes landet av en högadlig förmyndarregering under ledning av rikskanslern Magnus Gabriel de la Gardie. Karl XI:s regering (1672-1697) förknippas främst med Skånska kriget 1676-1679. Efter kriget, som inte blev ett misslyckande tack vare Frankrike, försökte han hålla fred och bevara status quo. Genom införandet av enväldet med stöd av de ofrälse, minskades högadelns makt och en ny adlig tjänstemannakår växte fram. Bättre finanser skapades genom indragning av gods, försvaret reorganiserades och upprustades. Intogs i Knutsgillet tillsammans med sin mor 1673.

Porträttet: Okänd konstnär och härkomst, troligen tillkommet i samband med besöket i Malmö 1673.

Plats: Tingsrätten, sal 4

Ägare: Malmö stad

Bok52_sidor.indd 28 2011-05-30 12:24:15

22 A Karl XII (1682-1718), son till Karl XI och danska prinsessan Ulrika Eleonora, dotter till Frederik 3. Kröntes till envåldig kung 1697. I stort sett hela regeringstiden kom Sverige vara i krig mot koalitionen av Danmark, Ryssland, Sachsen. Han deltog själv i de långa fälttågen i Polen och Ryssland till en början framgångsrikt men sedan allt mer katastrofalt. Försök att erövra Norge ledde till hans död.

Vistades i fem år i Turkiet, främst med avsikt att skapa samarbete mot Ryssland. Ägnade under den tiden stort intresse åt omorganisation av civiladministrationen i Sverige och också åt återuppbyggnaden av Stockholms slott. Han erkänns som en asketisk krigarkung, en god taktiker, men dålig strateg, som också hade vetenskapliga och humanistiska intressen och för tiden ovanlig religiös tolerans. Knutsbroder 1698.

Porträttet: Troligen ursprungligen målat 1718 av J H Wedekind (1674-1736), men enligt Knutsgillets protokoll 1767 kopierat och omgjort till storformat. På tavlan står Wedekind 1718 som konstnär.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 29 2011-05-30 12:24:20

22 B Karl XII Knutsgillet inköpte 1718 ett porträtt, målat av David Krafft (senare David von Krafft, systerson till Ehrenstrahl). Det finns dock anteckning om att det blivit så skadat att ett annat porträtt 1790 från änkefru Nordins sterbhus uppsattes av Hantverkssocietetens två kompanier. Porträttet som är osignerat liknar dock Kraffts övriga målningar av kungen.

Plats: Tingsrätten, sal 4

Ägare: Troligen Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 30 2011-05-30 12:24:23

23 Ulrika Eleonora (1688-1741) regerande drottning av Sverige 1719-1720, dotter till Karl XI och Ulrika Eleonora d ä, syster till Karl XII. Hon spelade under broderns långa frånvaro en politisk roll och deltog från 1713 i rådets möten. Valdes 1719 till drottning efter att ha godkänt enväldets avskaffande, men kom snabbt i konflikt med kanslipresidenten, avsade sig tronen 1720 till maken, arvprins Fredrik av Hessen. Intogs i Knutsgillet 1722 tillsammans med maken.

Porträttet: Okänd konstnär , kopia efter G E Schröder(1684-1750), Gripsholms slott.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Malmö stad (ingår ej i Knutsgillets inventarieförteckningar)

Bok52_sidor.indd 31 2011-05-30 12:24:26

24 Fredrik I (1676-1751) kung av Sverige 1720-1751, son till lantgreve Karl av Hessen, gift 2:a gången 1715 med Karl XII:s syster Ulrika Eleonora. Blev generalissimus över de svenska härarna och följde kungen vid anfallet mot Norge. Ulrika Eleonora önskade dela makten med sin make och lyckades efter ytterligare inskränkningar av kungamakten. Under hans tid slöts fred med de fientliga länderna och Sverige fick återlämna sina tyska besittningar. Med inskränkt makt och Arvid Horn som regerande, upptogs Fredriks tid alltmer av nöjen. Intogs i Knutsgillet 1722.

Porträttet: Okänd konstnär och tillkomst.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Malmö stad (ingår ej i Knutsgillets inventarieförteckningar)

Bok52_sidor.indd 32 2011-05-30 12:24:29

25 A Adolf Fredrik (1710-1771) svensk kung 1751-1771, född på Gottorps slott, son till hertig Kristian August, var furstbiskop av Lübeck 1727-1750, förmyndare och administrator av Holsten-Gottorp 1739-1745. Trots motstånd från svenska bondeståndet (”stora daldansen”) vald till tronföljare efter krav från ryska kejsarinnan Elisabet mot att inte annektera Finland efter svenska nederlaget i kriget mot Ryssland 1741-1743. Gift 1744 med Lovisa Ulrika, syster till Fredrik II av Preussen. Under Adolf Fredriks regeringstid motsättningar om kungens makt i rådet, vilket ledde till att riksdagen 1755-1756 införde namnstämpel, en avgjutning av namnteckningen, som berövade honom all makt. Ett misslyckat försök till statskupp under ledning av den viljestarka drottningen gjorde inte förhållandet bättre. Upptagen i Knutsgillet 1744 och deltog även 1754 tillsammans med drottningen.

Porträttet: Liten tavla, okänd konstnär och tillkomst, förlaga troligen Lorens Pasch d ä (1702-1766), Gripsholms slott.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Malmö stad (ingår ej i Knutsgillets inventarieförteckningar), jämför porträtt nr 25 B

Bok52_sidor.indd 33 2011-05-30 12:24:33

25 B Adolf Fredrik

Porträttet: Helfigur, målat 1782 av den svenskfödde konstnären Anders Bergius (1718-1783), bosatt i Norge och senare i Köpenhamn.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 34 2011-05-30 12:24:38

26 Lovisa Ulrika (1720-1782) drottning 1751-1771, dotter till Fredrik Vilhelm I av Preussen. I sitt äktenskap med Adolf Fredrik blev hon den dominerande, blandade sig i partistriderna, ledde hovets politik och arbetade för en stark upplyst monarki. Tidens frihetsideal var inget för henne. Från 1760-talet och makens död fick hon allt mindre makt och bröt också med sin son (Gustav III). Hon var välutbildad och skapade bl a Kungl. Vetenskapsakademien. Upptogs i Knutsgillet 1754.

Porträttet: Okänd konstnär och tillkomst.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Malmö stad (ingår ej i Knutsgillets inventarieförteckningar)

Bok52_sidor.indd 35 2011-05-30 12:24:42

27 Gustav III (1746-1792) kung 1771-1792, son till Adolf Fredrik och Lovisa Ulrika. Fick en bred men ojämn uppfostran. Genomförde en statskupp 1772 och en regeringsform som gav större makt och förbjöd partierna. Inledde sanering av finanserna och trots motstånd också reformer. Han gynnade konst och teater, grundlade bl a Svenska Akademien. Flera gånger på 1780-talet planerade han krig mot Danmark för att förvärva Norge, vilket ogillades av riksdagen. Istället startade han i strid med regeringsformen anfallskrig mot Ryssland. I Finland gjorde armén myteri och kriget fördes med växlande framgång. Bröt med adeln och hade vid sin död oinskränkt makt. Mördades 1792 i en adlig sammansvärjning och planerad statskupp. Upptogs i Knutsgillet 1773.

Porträttet: Helfigur, målat av Anders Bergius 1782, kungen i den av honom 1778 införda nationella dräkten.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 36 2011-05-30 12:24:48

28 Sofia Magdalena (1746-1813) svensk drottning 1771-1792, dotter till Frederik 5. och Louise av Danmark. Trolovades 1751 av politiska skäl genom ständernas försorg med den blivande Gustav III. Äktenskapet ingicks 1766 och var mycket misslyckat, men hon födde två söner, den blivande Gustav IV Adolf och en som dog späd.

Porträttet: målat av Anders Bergius 1782, drottningen i den 1778 införda nationella dräkten.

Plats: Landstingssalen

Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 37 2011-05-30 12:24:52

29 Gustav IV Adolf (1778-1837) svensk kung 1792-1809, son till Gustav III och Sofia Magdalena. Hans farbror, hertig Karl, blev hans förmyndare fram till 1796. Var som kung, ehuru enväldig, ointresserad av rutinärenden och makten kom att ligga hos rådgivarna och centralbyråkratin. Riksdagen krävde reformer, vilket han motsatte sig. Några genomfördes dock, t ex enskiftet. Utrikespolitiskt var han motståndare till franska frihetsidéer, samarbetade till en början med Ryssland och försökte vara neutral i det följande stormaktskriget, vilket misslyckades. Ryssland anföll Sverige. Det s k finska kriget 1808-1809 blev ett stort nederlag för Sverige, som tvingades avstå Finland. Skulden lades på kungen som häktades och tvingades abdikera 1809. Lämnade landet och flyttade till Basel, skiljde sig från sin drottning, Fredrika av Baden, och förde sedan ett kringflackande liv.

Gustav IV Adolf gjorde Malmö till sin huvudstad november 1806-maj 1807 och deltog också i Knutsgillet tillsammans med drottningen, kronprins Gustav 8 år och prinsessan Sofia Wilhelmina 6 år. Barnen upptogs i gillet medan kungen upptagits 1793 och drottningen 1801.

Porträttet: Målning av Per Krafft d y (1777-1863), målat efter 1806, skänkt till Knutsgillet i tidsperioden 1914-1927.

Plats: Kommunfullmäktige ordförandes rum

Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 38 2011-05-30 12:24:55

30 Karl XIV Johan (1763-1844) kung av Sverige-Norge 1818-1844. Jean Baptiste Bernadotte blev officer och deltog framgångsrikt i Napoleons krig, utnämndes till marskalk och furste av Ponte Corvo. Han blev också guvernör över Bremen, Hamburg och Lübeck, visade administrativ skicklighet och kom i kontakt med svenska officerare. Erbjöds tronen 1810. Valet hade genomdrivits av det ”franska partiet” som ville ansluta sig till Napoleon med mål att återvinna Finland som förlorats i kriget mot Ryssland 1808-1809. Men Karl Johan var mer intresserad av samarbete med Ryssland för att få Norge från Danmark. Efter att ha slutit en rad allianser deltog han 1813 i fälttåget mot Napoleon. Sedan denne besegrats vände han 1814 sin armé mot Danmark, som tvingades avstå Norge. Norrmännen förklarade sig dock självständiga och först efter ett anfall in i landet, tvingades de ge upp och Karl XIII valdes 1813 till kung med Karl Johan som tronföljare.

Som kung förde han en försiktig neutral utrikespolitik med ett starkt försvar. Finanserna förbättrades. Inrikespolitiskt växte oppositionen, eftersom han hade svårt att finna sig i regeringsformens begränsning av makten och de sista åren förde han ett envåldigt konservativt styre, det s k ”sängkammarregementet” med Magnus Brahe som personlig rådgivare. Upptogs i Knutsgillet som kronprins 1816.

Porträttet: Gåva till staden 1846 från sonen Oscar I, möjligen efter original av Fredric Westin (1782-1862).

Plats: Bernadotterummet

Ägare: Malmö stad

Bok52_sidor.indd 39 2011-05-30 12:24:58

31 Oscar I (1799-1859) kung av Sverige-Norge 1844-1859, son till dåvarande krigsministern Jean Baptiste Bernadotte och Desirée Clary. Intresserad av naturkunskap, historia och litteratur. Som kronprins hade han liberala politiska idéer, t ex införande av allmän folkskola, 1847 års fattigvårdsförordning. Hans bok om ”Straff och straffanstalter”, översattes till flera språk och medverkade till reformer i straffrätt och fångvård även i andra länder. En annan idé var kvinnans likaberättigande med mannen och lika arvsrätt infördes med kvinnlig myndighetsålder vid 25 år. Skråtvånget avskaffades och näringsfrihet infördes.

Som regent följde han faderns ryskorienterade utrikespolitik men närmade sig även Danmark i skandinavismen och efter Krimkriget också västmakterna. Upptogs i Knutsgillet 1816 tillsammans med fadern.

Porträttet: Skänkt av kungen 1848 till staden, möjligen efter ett original av Sophia Adlersparre 1847 (Krageholm slott).

Plats: Bernadotterummet

Ägare: Malmö stad

Bok52_sidor.indd 40 2011-05-30 12:25:01

32 Karl XV (1826-1872) kung av Sverige-Norge 1859-1872, son till Oscar I och Josefina av Leuchtenberg. Växte upp i en liberal, konstnärlig, musikalisk och litterär miljö men fick också militär utbildning. Deltog tidigt i det politiska livet. Önskade stärka unionen men stötte på motstånd i Norge. Tog initiativ till flera reformer i bl a lantbruket och var positiv inför skandinavismen. I samarbete med Danmark gav han löfte om hjälp i den dansk-tyska konflikten kring Slesvig men detta underkändes av svenska regeringen, som blivit allt starkare på bekostnad av kungens makt. Var mycket populär bland folket, hade stort intresse för konst och målade själv. Upptogs i Knutsgillet 1845.

Porträttet: Skänkt 1913 av dottern, änkedrottning Louise av Danmark.

Plats: Bernadotterummet

Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 41 2011-05-30 12:25:03

33 Oscar II (1829-1907) kung av Sverige-Norge 1872-1907 (Norge-1905), son till Oscar I och Josefina. Som kronprins mycket intresserad av flottan och författade flera skrifter i ämnet. Skrev också dikter m m. Karl XV:s ende son avled 1854, varefter han blev kronprins. Utrikespolitiskt hade kriget Tyskland-Frankrike 1870-1871 lett till att både kung Karl XV och majoriteten av svenska folket sympatiserade med Frankrike till skillnad från Oscar som önskade en tyskvänlig politik. Försökte som kung öka kungens makt men mötte motstånd i regeringen och den nya tvåkammarriksdagen. Också i Norge mötte han motstånd och parlamentarismen infördes. Olika händelser ledde fram till att Stortinget 1905 förklarade unionen upplöst, vilket drabbade den gamle kungen hårt. Upptogs i Knutsgillet 1846.

Porträttet: Skänkt till Knutsgillet av Oscar II:s sterbhus (någon gång mellan 1914-1927).

Plats: Bernadotterummet

Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 42 2011-05-30 12:25:07

34 Gustaf V (1858-1950) svensk kung 1907-1950, son till Oscar II och Sofia Wilhelmina av Nassau. Sökte hävda kungens maktställning och kom i strid med regeringen, bl a 1914 angående stärkande av försvaret som ledde till dess avgång. Krav på abdikation och införande av republik restes men kungen räddades av 1:a världskrigets utbrott, då det visade sig att hans krav på starkare försvar var berättigat och oppositionen lugnade ner sig. Arbetade för nordiskt samförstånd. Efter kriget minskade hans politiska engagemang och han följde parlamentarismens regler. Engagerade sig 1940 för Finlands sak och gjorde 1941 påtryckningar på regeringen att tillåta tysk transistering. Hans långa regeringstid präglades av vittgående samhällsförändringar och annan roll för monarkin. Var intresserad av jakt och idrott, en skicklig tennisspelare och vann SM i dubbel. Upptogs i Knutsgillet 1901.

Porträttet: Inköpt 1935 efter gåva av dir Malmquist.
Plats: Bernadotterummet
Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 43 2011-05-30 12:25:11

35 Gustaf VI Adolf (1882-1973) kung 1950-1973, son till Gustaf V och Victoria av Baden. Var mycket liberal till skillnad från föräldrarna, tog ställning för Storbritannien i 1:a världskriget. Var 67 år när han blev kung. Under hans levnadstid hade samhället helt förändrats och han omskapade sin roll därefter i en demokratisk anda. Genom sitt kunnande, enkla och naturliga framträdande stärkte han monarkin. Var mycket intresserad av historia och en skicklig och erkänd arkeolog. Upptogs i Knutsgillet 1904, deltog även 1914, när hustrun Margareta upptogs och 1936, när andra hustrun Louise blev Knutssyster.

Porträttet: Målning av Lasse Johnson 1965.
Plats: Bernadotterummet
Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 44 2011-05-30 12:25:15

36 Carl XVI Gustaf (1946-), kung 1973, son till prins Gustaf Adolf och Sibylla av Sachsen-Coburg-Gotha. Blev kronprins som fyraårig. Studerade efter studentexamen vid Uppsala och Stockholms universitet. Intresserad av bl a miljö- och naturvårdsfrågor och scoutrörelse. Genom den nya regeringsformen 1975 blev hans uppgifter endast representativa. Upptogs i Knutsgillet 1973.

Porträttet: Målning av Bo Larsson 1996, skänkt av Malmö Förskönings- och Planteringsförening.

Plats: Bernadotterummet

Ägare: Knutsgillet i Malmö

Bok52_sidor.indd 45 2011-05-30 12:25:18

Stenbockstavlan på Landstingssalens kortvägg

Målad av Gustaf Cederström (1845-1933) 1889: På tavlan talar Magnus Stenbock, fältmarskalk, generalguvernör över Skåne 1705-1711, till Malmös borgare och militär den 27 september 1709 inför det väntade anfallet från Danmark. Stenbock deltog i flera slag från 1700, besegrade danskarna vid Helsingborg 1710, ledde 1712 en armé mot Pommern för vidare befordran till Polen. Vann till en början ett slag i Gadebusch men danskt, ryskt och sachsiskt motstånd ledde till kapitulation. Stenbock tillfångatogs och var fånge i Köpenhamn till sin död 1717.

Tavlan påbörjad i Paris med franska och italienska förebilder (Rude) och avslutad i Stockholm. Residenset i bakgrunden såsom det ser ut idag och inte 1709, övriga hus är också fiktion.

Ägare: Malmö stad

Bok52_sidor.indd 46 2011-05-30 12:25:23

Landstingssalen, långsidan, inre väggen

6
Christian 1.
Unionskung
ca
1448-1481

11 B
Frederik 2.
Dansk-norsk
kung
1559-1588

12 A
Christian 4.
Dansk-norsk
kung
1588-1648

16 B
Frederik 3.
Dansk-norsk
kung
1648-1670

14
Ulrik
(1578-1624)
Biskop,
hertig av
Slesvig-
Holstein

17
Sophie
Amalie
(1628-1685)
Drottning av
Danmark,
Frederik 3.s:
gemål

DÖRR

12 B
Christian 4.
Kung av
Danmark-
Norge
1588-1648

1
Knud den
Hellige
Kung av
Danmark
1080-1086
Knuts-
gillenas
beskyddare

13
Anna
Cathrine
(1575-1612)
Drottning av
Danmark,
Christian 4.s:
gemål

DÖRR

16 A
Frederik 3.
Kung av
Danmark-
Norge
1648-1670

22 A
Karl XII
Kung av
Sverige
1697-1718

Bok52_sidor.indd 47 2011-05-30 12:25:23

Landstingssalen, bortre kortväggen

24
Fredrik I
Svensk kung
1720-1751

23
Ulrika Eleonora
Svensk drottning
1719-1720,
Fredrik I:s gemål

26
Lovisa Ulrika
(1720-1782)
Adolf Fredriks
gemål

25 A
Adolf Fredrik
Svensk kung
1751- 1771

27
Gustav III
Svensk kung
1771-1792

Stenbocktavlan målad av Gustaf Cederström 1889: Magnus Stenbock, generalguvernör över Skåne, talar till Malmöborgarna 27/9 1709 inför väntat danskt anfall.

28
Sofia Magdalena
(1746-1813)
Svensk drottning
Gustav III:s gemål

Bok52_sidor.indd 48 2011-05-30 12:25:23

Landstingssalen, fönsterlångsidan

2
Valdemar 4. Atterdag
Dansk kung
1340-1375

3
Margrete 1.
Regent av Danmark, Norge, Sverige
ca 1375-1412

4
Erik 7. av Pommern
Unionskung
1397-1439

5
Christoffer 3. av Bayern
Unionskung
ca1440-1448

25 B
Adolf Fredrik
Kung av Sverige
1751-1771

FÖNSTERRAD

18
Ernst Günter
(1609-1689)
Hertig av Slesvig-Holstein

Bok52_sidor.indd 49 2011-05-30 12:25:23

Landstingssalen, nedre kortväggen (till höger från ingången)

10
Christian 3.
Kung av Danmark-Norge
1534-1559

7
Hans (Johan II)
Unionskung
ca 1481-1513

9
Frederik 1.
Dansk-norsk kung
1523-1533

8
Christian 2.
Dansk-norsk kung
1513-1523,
svensk
1520-1523

19
Augusta
(1633-1701)
Hertig Ernst Günters hustru

DÖRR IN TILL BERNADOTTE-RUMMET

11 A
Frederik electus
(1534-1588)
Blivande Frederik 2.

Bok52_sidor.indd 50 2011-05-30 12:25:23

Käll- och litteraturförteckning i samband med utredning om Kungaporträtten

Knutsgillets i Malmö arkiv (förvarat på Malmö stadsarkiv): Främst protokoll (1400-) 1671-, räkenskaper med inventarieförteckningar 1723-1998

Bager, Einar: Kungaporträtten på Malmö rådhus. Ur Med penna och ritstift, tr Malmö 1947

Bender, Birgit: Knutsgillet i Malmö – en lång historia, tr Malmö 2004

Björling, Johan: Preliminär utredning om äganderätten till porträtten i rådhuset i Malmö 1980, bilaga till gillets protokoll 4/6 1981

Den Store Danske Encyklopædi

Friberg, J.O: Malmö stads historia och Beskrifning från äldsta intill närwarande tid, tr Malmö 1842

Heiberg, Steffen: Christian 4. – en europeisk statsmand, tr 2006

Månsson, Nils-Axel: Landstingssalens tavlor. Sammanställning

Nationalencyklopedin (den svenska)

Olsen, Bernhard: De gamle danske Portraiter paa Malmø Raadhus, ur Illustreret Tidende 1878, 1879, nr 1001, 1004, 1014

Porträtten i Malmö rådhus 1891, utredning av E. Elberling och H. E. Larsson för Drätselkammarens räkning, tr Malmö 1891

Reindel, Ulrik: Kronborgtapeterne – pragt og progaganda på Frederik II´s Kronborg, tr 2009

Sjöborg, N. H.: Anmärkning Öfwer Malmöhus Läns samt Malmö Stads Historia och Beskrifning, tr Lund 1812

www.denstoredanske.dk
www.danskekonger.dk

Bok52_sidor.indd 51 2011-05-30 12:25:23

Kungaporträtten i Malmö stads ägo	**plac**	**Kungaporträtten i Knutsgillets ägo**	**plac**
2. Valdemar 4. Atterdag	**L**	1. Knud den Hellige	**L**
3. Margrete 1.	L	11A. Frederik electus	L
4. Erik 7. av Pommern	L	12B. Christian 4.	L
5.Christoffer 3. Av Bayern	L	13. Anna Cathrine	L
6. Christian 1.	L	14. Ulrik	L
7. Hans	L	15A. Christian electus	M
8. Christian 2.	L	15B. Prins Christian	M
9. Frederik 1.	L	16A. Frederik 3.	L
10. Christian 3.	L	17. Sophie Amalie	L
11B. Frederik 2.	L	18. Ernst Günther	L
12A. Christian 4.	L	19. Augusta	L
16B. Frederik 3.	L	22A. Karl XII	L
20. Karl X Gustav	T	22B. Karl XII (troligen gillets)	T
21. Karl XI	T	25B. Adolf Fredrik	L
23. Ulrika Eleonora	L	27. Gustav III	L
24. Fredrik I	L	28. Sofia Magdalena	L
25A. Adolf Fredrik	L	29. Gustav IV Adolf	Kf
26. Lovisa Ulrika	L	32. Karl XV	B
30. Karl XIV Johan	B	33. Oscar II	B
31. Oscar I	B	34. Gustaf V	B
		35. Gustaf VI Adolf	B
		36. Carl XVI Gustaf	B

Placering:
L: Landstingssalen i Rådhuset
B: Bernadotterummet i Rådhuset
M: Malmö museer
T: Tingsrätten, sal 4 i Rådhuset
Kf: Kommunfullmäktige ordförandes rum i Rådhuset

Ägarefördelningen upprättad efter genomgång av Knutsgillets handlingar, främst protokoll, räkenskaper och inventarieförteckningar, i någon mån Stadens räkenskaper, litteratur från 1800-talet och senare samt utredning 1980 (se särskild käll- och litteraturförteckning samt upprättad historik över tavlorna). Elberlings utredning 1891 för Drätselkammarens räkning har reviderats, eftersom det inte finns grundlag för hans slutsatser.

Bok52_sidor.indd 52 2011-05-30 12:25:23